

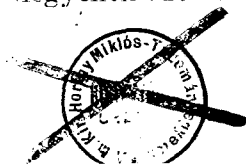
A propaganda a hazai közgazdaság szolgálatában.

Irta: *Fellner Pál.*

A propaganda hatalmas fegyver, — sajnos, hogy gyakran visszaélnék vele. Visszaélésnek nevezem, ha nem igaz ügy szolgálatába állítják és ezáltal a közvélemény helytelen irányba való terelése kíséreltetik meg — csak tulságosan gyakran eredményesen. De amilyen veszélyes a propaganda ilyen esetben, olyan hasznos lehet, amikor üdvös irányban befolyásol. Természetes, hogy sok esetben relativ fogalom, hogy mi hasznos és mi káros, de kétségtelen, hogy vannak esetek, amikor minden tekintetbe jövő szempont egyirányban nyilatkozik meg és ilyen esetben nem férhet kétség ahhoz, hogy a propaganda minden eredménye csak hasznos és kívánatos lehet.

Mindenki előtt ismeretes az a — nézetem szerint — vélt ellentét, mely nálunk a mezőgazdaság és az ipar között a vámkérdésben fennáll. Azért nevezem ezt vélt ellentétnek, mert a mezőgazdaság helyesen felfogott érdeke — meggyőződésem szerint — nem lehet egyéb, minthogy az adott körülmények között maximális teljesítőképességű iparral számolhasson, mert hiszen innen kapja legmegbízhatóbb és legállandóbb saját fogyasztóit. Teljesítőképes ipar pedig megfelelő vámvédelem nélkül el sem képzelhető. Ha csak azt vesszük tekintetbe, hogy milyen áldozatokat hoztunk kereskedelmi szerződéses tárgyalásaink folyamán, hogy egy-egy irányban elősegítsük mezőgazdasági terményeink értékesítési lehetőségeit — amely tárgyalások folyamán mennyire lefaragódott sok autonóm vámtétel — akkor nyilvánvaló, hogy a vámvédelem még egyoldaluan vett mezőgazdasági szempontból sem mimósítható egyszerűen a mezőgazdaság megterhelésének, hanem ennek segítségével teremődik meg az a legfontosabb fogyasztó-tömeg, amely nélkül ennek pótlásáról kellene gondoskodni nem tudhatni milyen áron és teljesen kétséges, hogy ne mondjam kilátástalan, eredménnyel.

Nem céloim azonban ma ezt a témát mélyíteni. Azonban — vélt vagy nem vélt ellentét — kétségtelen, hogy ennek dacára vagy ezen ellentét fennállása mellett is van egy pont, amelyen a mezőgazdaság és az ipar, de az egész ország érdekei is találkoznak és *teljesen megegyeznek*, és ez, hogy az országban fogyasztott termékek — legyenek azok akár mezőgazdaságiak, akár ipariak —

lehetőleg *hazai eredetűek* legyenek. És ezen a ponton jut — meggyőződésem szerint — nagy és eddig korántsem kellően kihasznált szerep az előbb említett irányu propagandának. Távól áll tőlem annak állítása, hogy szándékosság vagy pláne rosszakarat vezet sok esetben arra, hogy számtalan olyan esetben, ahol belföldön minden külföldi gyártmánnyal egyenértékűt termelünk, mégis alig-alig sikerül a piacot a külföldi termékektől elhódítanunk. Ez — a mindenütt tapasztalható fogyasztói indolencián felül — részben a fogyasztók tájékoztatlan-ságában, részben ebben a megcsökönnyösödött tévhitben leli magyarázatát, hogy az ami a külföldről jön eo ipso jobb — sok esetben talán azért, mert drágább. Mindhárom fenti ok elleni küzdelem leghatásosabb módja a céltudatos és helyes propaganda, amelynek tulajdonképpen még azt is el kellene érnie, hogy a hazai termékeket ott is előnyben részesítse a hazai fogyasztás, ahol még nem is egészen érik el a külföldi minőség színvonalát. Gondoljuk csak meg, hogy tökéleteset máról holnapra egy ország termelése sem tudott produkálni és amig valamely ország egy-egy cikkben általánosan elismert speciálistává fejlődött, bizony sok tapasztalatot kellett keresztümennie, amely tapasztalatokat saját fogyasztói nyújtották. Nyujtsunk mi is termelésünknek módot ily tapasztalatok szerzésére, ott ahol ez még szükséges és rövid uton belül nagyfoku tökéletesedést fogunk ezeknél is tapasztalhatni. Koncedálom azonban, hogy ehhez — már t. i. minőségi differencia mellett is hazai termék vásárlásához — oly foku — ha nem is tulságosan nagy — idealizmus kell, amelyet általánosságban elvárnunk nem igen lehet, legfeljebb; majd akkor ha — részben épen kellő felvilágosító propaganda után — széles rétegek előtt lesz világos és az eredmények is igazolni fogják, hogy mit jelent közgazdaságunknak és az országnak a hazai termékek fogyasztására való mindfokozottabb áttérés.

Nem így azonban azoknál a termékeknél — és ez az esetek messze tulnyomó többsége — ahol a belföldi termék teljesen megüti a külföldi minőségét, sőt nem egy esetben túl is szárnyalja. Mindenekelőtt ezeknél fogná tehát egy széleskörű propaganda hatását mutatni. Mulasztás volna ezzel kapcsolatban nem megemlékezni a Társadalmi Egyesületek Szövetségének (TESz.) igen komoly és tartalmas akciójáról, amely igen sok helyütt irányította a kérdésre a figyelmet, de ezzel persze koránt sincs elintézve az ügy. *Mindenkit, aki az ország sorsát szívében viseli, meg kell nyerni ennek a propagandának.* Ki kell irtani azt az egyes embernél lépten-nyomon ta-

lálható gondolatot, illetve érzést, hogy egy-egy ember szükséglete, illetve annak mikénti fedezése sem nem oszt, sem nem szoroz. Be kell oltani mindenkibe, akivel érintkezünk azt, hogy *gondolkodjék* mielőtt vásárol valamit, *nem lehet-e szükségletét egészben vagy részben magyar gyártmánnyal fedezni*. Ez az egyénektől kiinduló propaganda minden bizonnyal nagy hatást fogna kiváltani. Próbálják meg azok, akik meg vannak győződve a thézis helyességéről — hogy t. i. magyar gyártmánnyal lássuk el szükségleteinket — ezt családjuk, barátaik, ismerőseik körében propagálni; ráirányítani a figyelmet a kérdésre, megmagyarázni a jelentőségét, ha ugyan akad még valaki, aki ezzel nem volna tisztában; felrázni a fogyasztókat indolenciájukról. Hány asztalon látunk még ma is külföldi borokat, külföldi sajtót és gyümölcsöt, idegen ásványvizeket; hány irodában külföldi papírt és hány vadásznál külföldi patront? Nem megyem fehér holló számba, aki magyar szövetből készült ruhát hord? A legtöbb autó karosszériával együtt jön be az országba, holott itthon a legegyszerűbbtől a legfényűzőbb kivitelűig egyenértékű karosszériákat csinálnak, egészen eltekintve attól, hogy igen sok vonatkozásban maga a magyar autó máris megfelel a követelményeknek. Gazdáink egy része a gözeke szántáshoz ma is külföldi szemet használ, holott tapasztalatból tudom, hogy a magyar szénmel, illetve briкетtel ugyanazt a teljesítményt olcsóbban lehet elérni. És szabad-e egy évben — ha jól tudom — 60 waggon banánt behozni az országba, nem is szólva az egyéb déli gyümölcsökről és arról, hogy ezt a felsorolást még igen soká lehetne folytatni.

Lehet, hogy egy-egy fenti példa külön-külön összegszerűleg talán nem tulságosan sokat jelent, de gondoljuk meg, hogy sok kicsi sokra meg és, hogy minő eredményt jelent e téren már egymagában, ha a fogyasztók szelleme átalakul. A gondolat nem új, az eredményre is van kellő bizonyíték. Nézzük meg *Olaszországot*: a lefolyt évben *kevesebb, mint egyötöd részére szállt le importja métermázsákbán*. Nagyon természetes, hogy ezt egyedül propagandával elérni nem lehet. De abban a tekintetben, hogy a kormány ebben a vonatkozásban nem ismerte volna fel a helyzetet — ami mindennél fontosabb — panasz nálunk valóban nem lehet és ha ennek a felismerésnek konzekvenciái talán nincsenek is még minden irányban teljesen levonva, tagadhatatlan, hogy kimondott törekvése az állami és közhatósági rendelkezéknél, amit csak lehet Magyarországon beszerezni. Ha az alsóbb hatóságok is magukba fogják ezt a szellemet teljesen szívni, akkor kétségtelen, hogy ezen törekvésnek importesőkcentő

hatása is évről-évre mind jobban fog érvényesülni, hiszen már a most befejeződő évben is azt látjuk, hogy kereskedelmi mérlegünk örvendetes javulása — az export jelentékeny növekedése mellett — részben importunk csökkentésének következménye.

Legyünk tisztában azzal és terjesszük — nem törődve vele, ha imitt-amott kimosolyognak és naivaknak tartanak — hogy minden idegen áruért kiadott pénzzel nemcsak saját termelésünket és ezzel saját fogyasztóinkat gyöngítjük és fokozzuk a munkanélküliséget, hanem egyben hozzájárulunk a velünk szemben álló országok ellenünk irányuló közgazdasági konkurrenciájának finanszírozásához is.

Ilyen körülmények között azt hiszem ellentmondás nélkül megállapítható, hogy ezen propagandában való részvételhez és szükségleteinknek lehetőség szerint hazai termékekkel való fedezéséhez még az a minimális idealizmus és optimizmus sem kell, amelyet pedig joggal meg lehetne követni mindenkitől, aki ebben az országban él és itt keresi kenyerét, hanem, hogy ezt megtennie *mindenkinek egyszerűen saját jól felfogott érdeke*. Mert minden import a magyar termelő és a magyar munkás kenyerét veszi el és így döntő befolyással van az ország sorsára, minthogy nincsen az országnak oly lakosa, akinek boldogulása ne volna — közvetlenül vagy közvetve — de elválaszthatatlan kapcsolatban a termelés mindenkori helyzetével.

Megjelent a ma érvényben levő

MAGYAR ILLETÉKJOG

című munka.

Irták:

Dr. KLUG EMIL

ügyvéd és

Dr. SÁRFEY ALADÁR

pénzügyminiszteri titkár,

m. kir. közigazgatási bírósági tanácsjegyző.

A teljes munka ára 52.— pengő.